

РЕЦЕНЗИЯ

Относно: Конкурс за заемане на академичната длъжност „професор” по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“, обявен в ДВ бр. 99 от 21.11.2025 год. за нуждите на Аграрен университет – Пловдив, факултет „Икономика“, катедра „Икономика“

Рецензент: проф. д-р Теодора Димитрова Петрова, Стопанска академия „Димитър А. Ценов“, гр. Свищов, област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“, назначена за член на научното жури със заповед № РД-131/26.01.2026 год. на Ректора на Аграрен университет – Пловдив

1. Общи данни за кариерното и тематичното развитие на кандидата.

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „професор“ е обявен в брой 99 от 25.11.2025 г. на „Държавен вестник“ за нуждите на катедра „Икономика“ при Аграрен университет – Пловдива по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

Кандидат за заемане на академичната длъжност „професор“ по обявения конкурс е д-р Надежда Георгиева Благоева – преподавател в катедра „Икономика“ при Аграрен университет - Пловдив, заемаща академична длъжност „доцент“.

Надежда Георгиева Благоева е родена през 1975 г. Висше образование по икономика – ОКС „Магистър“ по специалност „Стопанско управление и администрация“ придобива в Университет за национално и световно стопанство – гр. София през 1997 г. ОНС „Доктор“ по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси) защитава в Стопанска академия «Димитър А. Ценов» - гр. Свищов през 2011 г.

Академичната си кариера кандидатът започва през 1999 г. като асистент в катедра „Икономика“ на Аграрен университет – гр. Пловдив, с последващо развитие като старши асистент през 2002 г. и главен асистент през 2005 г. Академичната длъжност „доцент“ по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ към същата катедра заема от 2013 г. Преподавателската си и научна дейност доц. д-р Надежда Благоева успешно съчетава с изпълнението на административни функции във висшето училище:

- ВРИД ръководител на катедра „Математика и информатика“ – 2022-2024 г.;
- заместник-декан на факултет „Икономика“ – от 2024 г. и към настоящия момент.

Представените от доц. д-р Надежда Благоева документи по конкурса съответстват на нормативните изисквания. Същите съдържат достатъчна информация за научно-преподавателската ѝ работа, в т. ч. в областите икономика, финанси, данъци. Разграничени са публикациите, ползвани за придобиване на ОНС „Доктор“ и за заемане

на академичната длъжност „Доцент“ от депозираните за оценка по обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор“.

Академичното развитие на доц. д-р Надежда Благоева съответства на обявения в „Държавен вестник“ (бр. 99/25.11.2025 г.) конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“, за нуждите на катедра „Икономика“ при факултет „Икономика“ на Аграрен университет – гр. Пловдив.

2. Общо описание на представените материали.

Въз основа на представената от кандидата Справка за изпълнението на националните минимални наукометрични изисквания по чл. 2 и чл. 26, ал. 2 и ал. 3 от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) в научна област 3. „Социални, стопански и правни науки“, доц. д-р Надежда Благоева отчита по конкурса общо 1414.16 точки, при минимално изискуеми 550 точки. В съответствие с нормативните изисквания за участие в конкурса кандидатът представя за рецензиране 21 публикации (самостоятелни и в съавторство), както следва:

- Монография (хабилитационен труд) – 1 брой;
- Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 11 броя (показател 6);
- Статии и доклади, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 4 броя (показател 7);
- Студии, публикувани в публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 3 броя (показател 8);
- Учебници – 1 брой (показател 20)
- Учебно ръководство – 1 брой (показател 21).

По отделни групи и включени в тях показатели са отчетени минималните за съответната група изискуеми точки, както следва:

- Група А: отчетени 50 точки при изискуеми 50 точки.
- Група В: отчетени 100 точки при изискуеми 100 точки (хабилитационен труд).
- Група Г: отчетени 234.16 точки при изискуеми 200 точки.
- Група Д: отчетени 890 точки при изискуеми 100 точки.
- Група Е: отчетени 140 точки при изискуеми 100 точки.

3. Основни направления в изследователската работа на кандидата.

Съдържанието на представените за рецензиране научни трудове с автор доц. д-р Надежда Благоева е изследователско портфолио от задълбочаване и надграждане на знания и аналитични умения, резултат от научната и преподавателската дейност на кандидата след придобиване на академичната длъжност „доцент“.

От публикациите, приложени за участие в конкурса, специално внимание

заслужава монографичният труд (В – 1) със следното библиографско описание: **Благоева, Н., 2025. Екологичните данъци в Република България – тенденции и предизвикателства**, изд. Коала прес, ISBN 9786192610739. Разработените въпроси са на високо изследователско ниво. Монографията е завършен научен труд, авторско научно изследване със съществен научен и научно-приложен принос в българската икономика, в областта на екологичното данъчно облагане, в което се съчетават теоретичен анализ, нормативна оценка и емпирични изводи. Авторското изследване допринася за разширяване на научното познание относно ролята на екологичните данъци като инструмент за „зелена“ трансформация на икономиката и за сближаване на българската данъчна практика с европейските политики.

Разработката е посветена на екологичните данъци като основен вид пазарно базирани инструменти за въздействие от страна на публичната власт и е с подчертан емпиричен характер. Представен е многоаспектен и задълбочен анализ на екологичните данъци като основен вид фискален инструмент за въздействие от страна на публичната власт, ведно с теоретични основания, практически аспекти, конкретни предизвикателства и възможности в контекста на българската и европейската данъчна политика и законодателство. Изследвани са тенденциите в данъчните приходи от екологични данъци и перспективите в развитието им в национален мащаб.

В останалите, приложени по конкурса автори публикации се очертават няколко изследователски направления, в които доц. д-р Надежда Благоева концентрира научните си търсения, в т. ч. аграрна икономика (Г-6 - 1, 2, 3, 5, 9, 10; Г-7 – 1, 2, Г-8 – 1), туризъм (Г-6 – 4), земеделски стопани (Г-7 – 3, 4), екологични данъци, екологично-устойчиво развитие и управление на отпадъците (Г-6 – 6, 7, 8, 11; Г-8 – 2, 3), финанси (Е – 1, 2). В тази връзка проучванията и авторовите приноси на кандидата са оценени от гледна точка на икономиката, екологията и аграрния сектор.

Публикационната дейност на доц. Благоева е насочена към реферирани и индексирани научни издания в Web of Science и Scopus. Изследванията се отличават със своя приложен емпиричен характер, използване на иконометрични и статистически методи, както и с ориентация към формиране на политики, което повишава тяхната практическа значимост за икономиката. Част от публикациите са резултат от ефективна научна работа в екип, което допълнително обогатява методологичния и тематичния обхват на изследванията.

Приемам представените за рецензиране публикации като автентични и отговарящи на стандартите за академична етика, за което е и представена от кандидата Декларация за оригиналност и достоверност в съответствие с нормативната регламентация.

Представено е Удостоверение от ЦНИТТЗИС Аграрен университет – Пловдив за участие на доц. д-р Надежда Благоева в научноизследователски проекти, както следва:

- Ръководител на проект «Икономически инструменти за кръгова икономика в селските райони: синергия между земеделие, туризъм и зелени данъчни политики» ЦНИТТЗИС Аграрен университет – Пловдив, 2025-2026 г.;

- Участник в проект «Устойчиви финансови модели за екологично селско стопанство» ЦНИТТЗИС Аграрен университет – Пловдив, 2024-2026 г.

Научноизследователската дейност на доц. д-р Надежда Благоева (в количествено

и качествено отношение) покрива минималните национални изисквания в област 3. „Социални, стопански и правни науки“ (чл. 26, ал. 2 и ал. 3 от ЗРАСРБ) и отговаря на условията за заемане на академичната длъжност „професор“ по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата.

От приложеното удостоверение за учебна заетост е видно, че доц. д-р Надежда Благоева отчита учебна заетост със студенти, обучаващи се в ОКС «Бакалавър» и ОКС «Магистър» през последните 5 (пет) академични години, която превишава определената по план във висшето училище.

Кандидатът представя за рецензиране по обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ самостоятелен университетски учебник «Основи на финансите» – 1 (един) брой, и самостоятелно университетско учебно ръководство «Основи на финансите» – 1 (един) брой, което е достатъчен аргумент за съответствие с нормативните изисквания на чл. 26, ал. 2, 3 и 5 от ЗРАСРБ и Приложение към чл.1а на ППЗРАСРБ. Те отразяват научните изследвания и натрупания преподавателски опит доц. Благоева, като осигуряват съвременна и систематизирана база за обучение на студенти по икономически специалности.

В приложените към конкурса документи, доц. д-р Надежда Благоева е представила Справка за извеждани учебни курсове по дисциплини в ОКС „Бакалавър“ – 6 (шест) броя (Финанси на предприятието; Банково и застрахователно дело; Бизнес диагностика и оценяване; Общински финанси; Данъчни системи; Основи на финансите) и ОКС „Магистър“ – 8 (осем) броя (Основи на финансите, Банков мениджмънт, Корпоративни финанси, Финансов мениджмънт, Финансово-стопански анализ, Данъци и данъчна политика, Държавни и общински финанси, Финансово управление на туристическото предприятие).

Като доказателство за съответствие с нормативните изисквания доц. д-р Надежда Благоева е представила Справки за ръководство на 3 (трима) успешно защитили докторанти, вписани в регистъра на НАЦИД и 44 (четиридесет и четири) дипломанти в ОКС «Бакалавър» и ОКС «Магистър».

Съгласно приложената Справка за учебно-методични приноси, доц. Благоева е разработила нови и е актуализирала стари учебни програми в областта на финансите за обучение на студенти в ОКС «Бакалавър» и ОКС «Магистър» по специалност „Бизнес икономика“, „Биоикономика“, „Аграрен туризъм“, „Икономика и управление на регионалното развитие“, „Финансов мениджмънт и счетоводство“, „Управление на туризма“, „Аграрен маркетинг“, „Електронна търговия“, „Икономика и управление на европейското земеделие и селските райони“.

5. Значимост на получените резултати, доказана с цитирания.

Публикациите на доц. д-р Надежда Благоева имат широк отзвук в специализираната научна литература, което е атестат за научна значимост и проявен интерес към продукцията на кандидата от научните среди в национален и наднационален мащаб.

Представеният от доц. д-р Надежда Благоева Списък за цитиранията на кандидата

в публикации на други научни работници дава следната информация: общо цитирания – 77 броя, от които в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове – 46 броя, в монографии с научно рецензиране – 9 броя, в нереперирани списания с научно рецензиране – 22 броя. Посочените са в съответствие с нормативните изисквания и са достатъчен аргумент за академичната известност на кандидата.

6. Значимост на приносите за науката и практиката.

Анализът на публикационната дейност на доц. д-р Надежда Благоева показва съответствие между тематиката на публикациите по конкурса и представената от нея Справка за научни и научно-приложни приноси. Научната ѝ дейност се характеризира с ясно изразена тематична последователност и интердисциплинарност, с насочен фокус върху финансите на публичния сектор, данъчната политика, аграрната икономика и екологично-устойчивото развитие.

В тази насока, в депозирания от кандидата Справка за научните и научно-приложни приноси в представените за рецензиране публикации и материали са представени приносните моменти от изследователската работа, които допринасят за развитието на икономическата теория и практиката в областта на устойчивото развитие, зелената данъчна политика, управлението на отпадъците и държавната помощ в аграрния сектор. Приемам отличените от кандидата научни и научно-приложни приноси по направления, които в синтезиран вид могат да се представят, както следва:

• Приноси на монографичния труд „Екологичните данъци в Република България – тенденции и предизвикателства“:

Научни приноси: Осъществен е цялостен теоретичен, исторически и правен анализ на развитието и класификацията на екологичните данъци в България и ЕС. Разработена е авторова комбинирана дефиниция на екологичния данък, подпомагаща разграничаването между данъци и такси и подобряваща статистическото им отчитане. Анализирани са социално-икономическите ефекти чрез изчисляване на имплицитната данъчна ставка върху енергията и е предложен модел за оценка на „двойния дивидент“. Направен е сравнителен преглед на европейски практики с оглед приложимостта им в България.

Научно-приложни приноси: Формулирани са препоръки за усъвършенстване и хармонизиране на екологичното данъчно облагане в съответствие с европейските изисквания. Предложени са мерки за повишаване на административната ефективност, отчетността и интеграцията на екологичните данъци в политиките за устойчиво развитие. Обоснована е ролята им като инструмент за прилагане на принципа „замърсителят плаща“, за ограничаване на социалните неравенства и за насърчаване на екологично отговорно поведение.

• Приноси на други автори публикации в тематично направление „Екологични данъци“:

Научни приноси: Разработена е концепция за екологично данъчно облагане, съчетаваща икономическа ефективност и екологична устойчивост, включително анализ на „двойния дивидент“. Изградена е аналитична рамка за оценка на въздействието на зелените данъци върху конкурентоспособността, социално-икономическите показатели

и поведенческите реакции. Осъществен е критичен преглед на европейските практики и приложимостта им в България, разгледани са въпросите за данъчната справедливост, институционалните бариери и взаимодействието между националните и европейските регулации. Анализирани са ролята на зелените данъци като инструмент за вътрешно отчитане на екологичните разходи и тяхната синергия с други политики за устойчиво развитие.

Научно-приложни приноси: Формулирани са препоръки за въвеждане и усъвършенстване на екологичните данъци и за целенасочено използване на приходите им за зелени програми и инвестиции. Предложени са мерки за повишаване на прозрачността и административната ефективност, както и компенсаторни механизми за защита на уязвими групи. Разработени са насоки за интегриране на зелените данъци и държавната помощ в подкрепа на целите на Зелената сделка и за прилагане на добри европейски практики в български условия.

• **Приноси на автори публикации в тематично направление „Управление на отпадъците“:**

Научни приноси: Изследвана е зависимостта между икономическия растеж и генерирането на отпадъци чрез иконометричен анализ. Разработен е модел за адаптивна институционална промяна и интегриран модел за оценка на ефективността на системите за управление на отпадъците, отчитащи социално-икономически и културни фактори. Анализирани са европейските практики и съответствието на местните политики с изискванията за устойчивост. Разработени са индикатори за институционална ефективност и е разширен анализът на ролята на кръговата икономика и разделното събиране за намаляване на екологичния отпечатък.

Научно-приложни приноси: Формулирани са препоръки за реформа на таксата за битови отпадъци чрез обвързването ѝ с генерираното количество. Предложени са механизми за по-ефективно институционално сътрудничество, прозрачност и мониторинг, както и възможности за финансиране на устойчиви проекти. Разработени са насоки за внедряване на интелигентни технологии, публично-частни партньорства и повишаване на гражданската ангажираност в управлението на отпадъците.

• **Приноси на автори публикации в тематично направление „Държавна помощ в селското стопанство“:**

Научни приноси: Извършен е задълбочен анализ на механизмите за държавна помощ, с акцент върху възстановяването на акциза върху горивата и съответствието с правилата на ЕС и Зелената сделка. Идентифицирани са потенциални конфликти между данъчни облекчения и екологични цели, както и рисковете от изкривяване на конкуренцията. Оценена е ефективността на помощта в условията на зелен преход и е разработена концепция за интегрирането ѝ с инструментите за управление на риска и устойчивите инвестиции, като са анализирани институционалните фактори, влияещи върху резултатността ѝ.

Научно-приложни приноси: Предложени са препоръки за адаптиране на държавната помощ към зелената политика на ЕС чрез критерии за екологична устойчивост, механизми за мониторинг, прозрачност и дигитализация. Разработени са инструменти за оценка на въздействието върху конкурентоспособността и устойчивостта, както и мерки за стимулиране на зелени технологии, биоземеделие и

възобновяема енергия. Държавната помощ е аргументирана като инструмент за балансиране на икономическата подкрепа и екологичните ангажименти на земеделието.

7. Критични бележки и препоръки

Критични бележки не се формулират. Имайки предвид научно-преподавателската дейност на кандидата, като препоръка може да се посочи запазване на активността в научноизследователската област чрез развитие на нови изследователски направления и интердисциплинарни подходи, което ще допринесе и за стратегическото позициониране на катедра „Икономика“ в сферата на образователните иновации.

8. Лични впечатления и становище на рецензента

Познавам доц. д-р Надежда Благоева като изграден учен с високи професионални и морални качества. В своята академична дейност тя демонстрира задълбочени научни познания, аналитично мислене и последователност в изследователската работа. Отличава се с коректност, отговорност и висока академична етика. В преподавателската си дейност доц. Благоева проявява компетентност, ясна методическа подготовка и умение да мотивира студентите към научно търсене и развитие. Активното ѝ участие в научни проекти, публикации и академични инициативи допринася съществено за развитието на научното направление.

Направеният в настоящата рецензия анализ на представената информация (публикации, справки и други документи) е достатъчен аргумент, че доц. д-р Надежда Благоева – единствен кандидат в конкурса, отговаря на изискванията по установените количествени и качествени критерии за заемане на академичната длъжност „професор“.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на направения анализ на педагогическата, научната и научно-приложната дейност на кандидатката считам, че доц. д-р Надежда Георгиева Благоева отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение за заемане на академичната длъжност „професор“ по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“, по конкурса на Аграрен университет – Пловдив, обявен в ДВ бр. 99 от 21.11.2025 год.

Всичко това ми дава основание да оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** цялостната ѝ дейност.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително, а Факултетният съвет на факултет „Икономика“ при Аграрен университет – Пловдив да избере доц. д-р **Надежда Георгиева Благоева** за „**професор**“ по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

Дата: 14.02.2026 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:.....

(проф. д-р Теодора Димитрова Петрова)